

ATEITININKŲ FEDERACIJA

J. a. kodas: 191956728

Adresas: Laisvės al. 13, LT-44238

Kontaktai: tel. +37069928557, el. p.: af@ateitis.lt

Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministrei

POZICIJA

DĖL 2025 M. BRANDOS EGZAMINŲ REZULTATŲ KOREKCIJOS

2025-08-06

Vilnius

2025 m. liepos mėn. 11 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija priėmė sprendimą prie kiekvieno abituriento valstybinio brandos egzamino rezultato, išskyrus lietuvių kalbos ir literatūros egzamino, automatiškai pridėti 10 taškų. Pradėjus įgyvendinti atnaujintas programas, buvo nuspręsta abiturientams, išlaikiusiems valstybinį brandos egzaminą, iš karto prie išlaikyto egzamino pridėti 5 taškus, todėl šis- 2025 liepos mėn. 11 d., sprendimas, susumavus, lemia 15 taškų pridėjimą.

„Ateitininkų federacija“, būdama viena didžiausių jaunimo organizacijų Lietuvoje, laikosi pozicijos, jog toks sprendimas yra netinkamas tiek vertybiniu, tiek ilgalaikės švietimo sistemos kokybės požiūriu.

Egzaminų rezultatai yra svarbus akademinės brandos, teisingumo, valstybės pasitikėjimo ir asmeninės atsakomybės indikatorius. Valstybiniai brandos egzaminai – tai nacionalinio lygmens žinių patikrinimo mechanizmas, kuriuo siekiama įvertinti mokinių pasiekimų lygį pagal bendruosius ugdymo planuose nustatytus kriterijus. Viešai prieinama informacija apie sprendimą pridėti 10 taškų prie egzaminų rezultatų, leidžia daryti prielaidą, kad pagrindinis jo tikslas buvo reaguoti į didėjančią mokinių emocinį krūvį, socialinį spaudimą ir nevienodas sąlygas ugdymo procese. Tačiau pasirinkta priemonė – fiksuotas ir visuotinis balų papildymas – kelia klausimų dėl metodikos tinkamumo siekiant šio tikslo. Atsižvelgdami į tai, esame įsitikinę, kad sprendimas kelti visų egzaminų įvertinimus yra ydinga praktika, nes:

- mažina pasitikėjimą egzaminų rengimo kokybe. Toks sprendimas suponuoja, kad egzaminai nėra tinkamai parengti – vietoj to, kad būtų kuriami pagal bendrąją ugdymo programą ir leidžiantys mokiniams, įdėjusiems pastangų, pasiekti sąžiningą įvertinimą, taškai pridedami dirbtinai. Tai mažina pasitikėjimą Nacionalinės švietimo agentūros gebėjimu kokybiškai organizuoti ir administruoti brandos egzaminus;
- kelia riziką stojimo proceso skaidrumui ir aukštojo mokslo kokybei. Tokio pobūdžio praktika sudaro sąlygas į aukštąsias mokyklas patekti asmenims, kurių akademinis pasirengimas neatitinka universitetų siekiamo lygio, kas gali turėti neigiamą poveikį Lietuvos universitetų akademinei aplinkai ir bendram švietimo kokybės įvaizdžiui;

- mažina motyvaciją siekti aukštų rezultatų. Siekiant išlaikyti aukštą mokinių motyvaciją ir užtikrinti objektyvų jų pasiekimų vertinimą, ugdymo programos turinys turi būti suderintas su egzaminų formatu taip, kad mokinys, skirdamas subalansuotą laiką pasiruošimui, galėtų pasiekti adekvačius rezultatus. Ugdymo procesas turėtų būti organizuotas taip, kad mokiniai turėtų galimybę derinti mokymąsi su kitomis svarbiomis veiklomis, tokiomis kaip laisvalaikis, kūrybinė ir socialinė veikla, kurios yra būtinos jų asmenybės ir kompetencijų vystymuisi, kurių ugdymas ir yra atnaujintų programų siekiamybė. Papildomų taškų skyrimas, nesusijęs su mokinių faktiškai pasiektais rezultatais, gali sumažinti motyvaciją siekti aukštų mokymosi rezultatų ir iškreipti vertinimo sistemą;
- mažina mokymosi proceso kokybės vertinimo svarbą. Papildomų taškų skyrimas, nepriklausomai nuo mokinių faktiškai pasiektų rezultatų, gali sumažinti būtinybę nuosekliai vertinti ir tobulinti mokymosi turinį, ugdymo metodikas bei egzaminų kokybę. Tokia praktika skatina orientuotis į rezultatų priderinimą prie esamos situacijos, o ne į realų mokinių žinių ir gebėjimų ugdymą, kas gali neigiamai paveikti švietimo sistemos efektyvumą ir patikimumą ateityje;
- didina neapibrėžtumą dėl egzamino rezultatų patikimumo. Papildomų taškų skyrimas gali kelti abejonių dėl valstybinių brandos egzaminų rezultatų tikslumo ir patikimumo, nes galutiniai balai nebeatspindi vien mokinių faktiškai įgytų žinių ir gebėjimų. Tokia praktika gali sumažinti pasitikėjimą egzaminų sistema tarp mokinių, mokytojų, tėvų bei visuomenės ir pakenkti švietimo kokybės vertinimo skaidrumui;
- iššūkiai stojimo į aukštąsias mokyklas sistemai. Pridėjus papildomus balus šių mokslo metų abiturientai įgyja nesąžiningą pranašumą prieš į tas pačias vietas stojančiuosius, kurie egzaminus laikys kitais ar dar kitais mokslo metais ir papildomų balų negaus.

2025 m. liepos 24 d. švietimo, mokslo ir sporto ministerija paskelbė apie dar vieną brandos egzaminų korekciją – gavusiems nuo 95 iki 100 taškų iš valstybinio brandos egzamino bus atitinkamai pridėti 10 papildomų balų. Tai reiškia, kad maksimalus galimų surinkti balų skaičius yra lygus ne 100, bet 110. Nors tai išsprendžia konkurencijos problemą, kurioje tiek sąžiningai, tiek tik pridėjus papildomus balus keliasdešimt tūkstančių moksleivių gavo šimtukus, tačiau tai neišsprendžia aukščiau išvardintų problemų.

Sprendimas pridėti papildomų balų ypač liečia moksleivius ateitininkus. Tokia padėtis ne tik slopina jų motyvaciją siekti akademinį tikslų, bet ir kuria priešingybę tarp žinomų bei skatinamų idealų ir realios švietimo politikos.

Ateitininkų federacija nepalaiko šių Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sprendimų dėl egzaminų korekcijos ir siūlo iš anksto pradėti ruoštis kitų metų egzaminų sezonui ir peržiūrėti egzaminų rengimo procesą, kad užduotys atitiktų ugdymo programas ir moksleivių pasiruošimą. Susidarius didesnei nei įprasta konkurencijai dėl pridėtų papildomų taškų, siūlome atnaujinti ir plėsti galimybes moksleiviams gauti papildomų balų stojant į aukštąsias mokyklas.